

REDAKTIONEN ANBEFALER OGSÅ **SIDE 18:**

LITTERATURFESTIVAL SPREDER LÆSEGLÆDE

FAGBLAD FOR UNDERVISERE

Folkeskolen

NR. 06 | 26. MARTS | 2020

Fællesskabet og
undervisningen lever videre.

LÆS SIDE 3

Forsker: Oplæsningsstøtte svarer til massiv opbakning fra læreren

Skrivning af små lydrette ord med oplæsningsstøtte understøtter traditionel skriveundervisning, viser adjunkt Stine Engmose ph.d.-afhandling.

Lad det være sagt med det samme. Adjunkt Stine Engmose fra læreruddannelsen i Vordingborg har været med til at udvikle Panda Lytteskriver, men det er ikke det program, hun har forsket i til sin ph.d. »(It)-støttet børnestavning«.

I stedet skabte hun en simplere talesyntese, som kan læse små, lydrette ord op. På den baggrund påviser hun, at det virker at lade elever høre, hvad de skriver.

Stine Engmose gennemførte et forsøg, hvor 60 elever fra fem børnehaveklasse i en gennemsnitlig dansk kommune blev blandet i en kontrolgruppe, en forsøgsgruppe med synteseoplæsning og en gruppe med udvidet lærerstøtte. I den sidste gruppe hjalp læreren med at rette elevernes opmærksomhed på, hvilke sproglyde de ikke havde fået med i deres stavning, og hvilke bogstaver de så manglede.

»Børnene skrev deres bud på et ord, hvorefter læreren viste, hvordan hun stavede ordet. Når de sammenlignede, sagde læreren: 'Se, jeg har flere bogstaver end dig. Kan vi høre, hvordan det lyder?'« fortæller Stine Engmose, som forsvarede sin ph.d. i november sidste år.

Hun havde forventet at se den største effekt hos gruppen med lærerstøtte, men både den lærerstøttede gruppe og gruppen med oplæsningsstøtte skrev mere lydret end kontrolgruppen i den afsluttende test. Desuden gjorde eleverne i de to støttede grupper det stort set lige godt.

»Eleverne i de to grupper med støtte kom til at stave utrænede ord bedre. De stavede ikke nødvendigvis korrekt, men de skrev ordene mere lydret, så kvaliteten blev bedre. Generelt fik de en lyd mere på plads per ord. I stedet for bas skrev eleverne b, ba eller bs i før-testen. Efter forløbet skrev de, som havde fået støtte, ba eller bas«, fortæller Stine Engmose.

Et potentiale i oplæsningsstøtte

I en travl hverdag kan det være svært for læreren at være så tæt på eleverne med sin feedback, som det var tilfældet i gruppen med lærerstøtte. Det kan potentielt løses ved hjælp af oplæsningsstøtte.

»At der ikke var signifikant forskel på de to grupper med støtte, understøtter den hypotese, at børnestavning med meget direkte støtte er effektivt, også når støtten gives som oplæsningsstøtte. Der ligger et potentiale i oplæsningsstøtte, som samtidig ser ud til at gavne elever med de dårligste forudsætninger for at lære at skrive«, siger Stine Engmose.

Hun mener dog ikke, at skrivning med oplæsningsstøtte kan stå alene, men det kan være et supplement til den traditionelle skriveundervisning.

»Eleverne lærer i forvejen om sammenhængen mellem bogstav og lyd, og min hypotese er, at skrivning med oplæsningsstøtte kan øge deres opmærksomhed, fordi de kan genkende sproglydene. På den måde øger oplæsningsstøtte deres viden om alfabetet«.

Under udviklingen af programmet Lytteskriver opdagede hun og Bent Saabye Jensen, at eleverne går op i at få et ord til at lyde rigtigt. Det får Stine Engmose til at trække en parallel mellem lytteskrivning og talesyntesen i hendes forskning.

»I begge tilfælde gør talesyntesen eleverne opmærksomme på, at der mangler lyde i et ord, og det giver dem mulighed for at prøve sig frem med andre sproglyde. Jeg har lagt en video på YouTube af min seksårige datter, som ved hjælp af min talesyntese skal skrive ordet små. Hun skriver 'smo', sletter o'et og skriver 'o' igen. Da det stadig lyder forkert, prøver hun at skrive 'å'. Det gør hende glad, at hun har skrevet rigtigt. I Lytteskriver er det også den aktive involvering, som giver eleven mulighed for at få kvalificeret sin viden om sammenhængen mellem bogstav og lyd«, siger Stine Engmose. ☒

folkeskolen@folkeskolen.dk

TEKST:
HENRIK STANEK
FOTO:
THOMAS ARNBO

